

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
Кликните да бисте почели унос текста.
1. Датум и орган који је именовао комисију 27. април 2016. године, Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду Кликните да бисте почели унос текста. 2. Састав комисије са знаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен: 1. Проф. др Оливера Дурбаба, ванредни професор, Универзитет у Београду, Филолошки факултет, Германистика, датум избора у звање: 21. 06. 2011. Менторка. 2. Проф. др Јелена Филиповић, редовни професор, Универзитет у Београду, Филолошки факултет, Хиспанистика, датум избора у звање: 30. 12. 2010. Чланица комисије. 3. Проф. Др Катарина Кржељ, доцент, Универзитет у Београду, Филозофски факултет, Немачки језик, датум избора у звање: 18. 11. 2014. Чланица комисије.
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
1. Име, име једног родитеља, презиме: Марина Ђорђе Ђукић Mirzayantz 2. Датум рођења, општина, република: 04.04.1980., Чачак, Република Србија 3. Датум одбране, место и назив магистарске тезе: 22.12.2009., Београд, <i>Могућности и ограничења примене ауторских програма у настави немачког као страног језика помоћу рачунара</i> 4. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: Методика наставе
Биографија: Марина Ђукић Мирзајанц рођена је 4. априла 1980. године у Чачку где је завршила основну школу, основну музичку школу и гимназију. Године 1999. уписала се на

Групу за немачки језик и књижевност Филолошког факултета у Београду. Дипломирала је 2004. године са општим успехом 9.09 (други страни језик: енглески). Исте године уписала се на постдипломске студије на Филолошком факултету у Београду. Изабрала је смер: Методика наставе. Године 2009. одбранила је магистарску тезу под насловом: *Могућности и ограничења примене ауторских програма у настави немачког као страног језика помоћу рачунара* на Филолошком факултету у Београду. Од 2004. до 2006. године радила је као наставник немачког језика у Центру за наставу страних језика при задужбини Илије М. Коларца. Од 2006. године ради као наставник немачког језика на Факултету за туристички и хотелијерски менаџмент Универзитета Сингидунум у Београду.

III ОБЈАВЉЕНИ РАДОВИ КАНДИДАТА:

Радови у часописима

- 1) Ђукић Mirzayantz, M. 2013. Резултати примене ауторског програма Hot Potatoes у настави немачког језика. *Иновације у настави*, 26(4), 79-85.
- 2) Ђукић Mirzayantz, M. 2011. Учење страног језика помоћу рачунара. *Настава и васпитање*, LX(4), 718-728.
- 3) Ђукић Mirzayantz, M. 2011. Учење језика помоћу рачунара у пракси. *Теме*, XXXV(3), 859-873.
- 4) Ђукић Mirzayantz, M. 2010. Примена ауторских програма у настави страног језика са посебним освртом на ауторске програме *The Authoring Suite* и *Fun with Texts*. *Комуникација и култура онлине*, 1(1), 212-221.

Радови у тематским зборницима и зборницима са конференција:

- 1) Ђукић Mirzayantz, M. 2015. Електронско тестирање помоћу DIALANG-а. У: Цакелјић, В. (ур.) *Страни језик струке: прошлост, садашњост, будућност. Зборник радова Треће међународне конференције*. Београд: Факултет организационих наука, 179-184.
- 2) Ђукић Mirzayantz, M. 2014. Мудл и његова примена у учењу страног језика на даљину. У: Браковић, Д., М. Даниловић & С. Попов (ур.) *Технологија, информатика и образовање: стање и проблеми, циљеви и могућности, промјене и перспективе. Зборник радова Седмог међународног симпозијума*. Бања Лука: Филозофски факултет, 325-339.

IV НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Модел учења на даљину у настави немачког језика као страног

V ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Докторска дисертација мр Марине Ђукић Мирзајанц садржи 304 странице, од тога 234

основног текста, 24 странице библиографије, садржај и прилоге. Нумерисаним странама претходе подаци о комисији, изјава захвалности, апстракт на српском, енглеском и руском језику са кључним речима. На крају рада је приложена потписана изјава о ауторству, као и изјава о истоветности штампане и електронске верзије докторског рада. Дисертација садржи библиографију од 258 јединица, 47 табела и 35 графикана.

Рад чине следећа поглавља: 1. Општи увод (стр. 1-4); 2. Настава и учење на даљину (стр. 5-44); 3. Теорије учења у настави страних језика подржаној рачунаром (стр. 45-65); 4. Комуникација посредована рачунаром (стр. 66-94); 5. Евалуација, оцењивање и тестирање у настави страних језика на даљину (стр. 95-125); 5. Креирање и имплементација настааве страних језика на даљину (стр. 96-151); 6. Методолошки оквир истраживања (152-234); 7. Библиографија (стр. 235-258); 8. Прилози (стр. 259-304). Од другог до шестог поглавља свако поглавље је систематично подељено на потпоглавља, чиме је прецизно дефинисан оквир излагања и успостављења структура кохерентности самог текста.

VI ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Докторска дисертација мр Марине Ђукић Мирзајанц бави се испитивањем ефективности учења на даљину у настави немачког језика као страног које је примењено на Универзитету Сингидунум у Београду у периоду од 2012. до 2014. године. Урањајући у проблематику учења и подучавања страног језика у виртуелном контексту, консултована је обимна, претежно англофона научна литература. У нешто мањем обиму заступљене су библиографске референце на немачком и српском језику.

Дисертација је подељена на шест поглавља, а свако се завршава закључком. У првом поглављу је, након појмовног одређења учења на даљину, представљен његов историјат, из глотодидактичког угла, почев од дописних курсева па све до интелигентног модела учења. Такође су приказана три модела учења на даљину у савременој универзитетској настави страних језика. Говорећи о улози наставника и развоју нових наставничких компетенција у виртуелном образовном окружењу, ово поглавље се бави особеностима ученика који уче страни језик на даљину. Од посебног значаја је анализа постојећег стања у образовању на даљину у Србији.

У другом поглављу исцрпно су представљене и аргументовано коментарисане најзначајније теоријске парадигме (интеракциона хипотеза, социокултурна теорија, конструктивистичка теорија, теорија активности), на којима почива млада глотодидактичка дисциплина која истражује примену рачунара у настави страног језика, широј научној и стручној јавности

позната под енглеским акронимом CALL (енг. *computer-assisted language learning*, нем. *computergestütztes Sprachenlernen*).

Треће поглавље посвећено је комуникацији која се остварује посредством рачунара. Њена реализација у настави страних језика посматрана је и подробно анализирана у неколико сфера: временској, социјалној, психолошкој, индивидуалној и језичкој. Разматрајући шта свака од њих подразумева, посебна пажња је посвећена најважнијим резултатима истраживања из ове области. У опису седам начина синхроног и асинхроног успостављања контакта у виртуелном простору (путем електронске поште, електронске ћаскаонице, дискусионе групе, блога, викиа, аудио и видео конференције и друштвене мреже) пледира се за објективан, аналитички и критички приступ сваком наведеном комуникационом средству.

Осим осврта на улогу и функције оцењивања у настави страних језика, технике тестирања и својства теста, четврто поглавље бави се могућностима електронског тестирања сваке компоненте језичке комуникативне компетенције (лингвистичке компетенције, рецептивних вештина – разумевања говора и разумевања писаног текста, продуктивних вештина – усменог изражавања и писаног изражавања, интеркултурне комуникативне компетенције). Описујући начине употребе рачунара у сврху формативне и сумативне евалуације, овај део рада указује на улогу рачунара као идеалног средства за перманентну проверу језичког знања и развој самосталности у учењу страног језика, не игноришући чињеницу да се тестирање усменог изражавања и интеркултурне комуникативне компетенције најтеже спроводи у виртуелном окружењу.

У петом поглављу, након тумачења основних принципа креирања наставног програма и материјала у виртуелном образовном контексту, детаљно је приказан начин рада у платформи Мудл, систему за управљање електронским наставним садржајима. Наглашен је педагошки потенцијал ове платформе, који се огледа у могућности стварања интерактивних мултимедијалних садржаја и виртуелног амбијента за усмену и писану конверзацију. Модел учења немачког језика на даљину, који је на овој платформи осмишљен и реализован за потребе студената студија на даљину Универзитета Сингидунум, описан је и илустрован примером обраде једне наставне јединице, а потом и критички анализиран.

Шесто и уједно најважније поглавље покушава да одговори на питање да ли учење на даљину у настави немачког језика као страног има већу педагошку вредност од учења у учионици. Трагајући за одговором, упоређени су и образложени резултати тестирања и анкетања студената студија на даљину и студената традиционалних студија. Осим тога,

анализирани су ставови наставника који имају искуства у подучавању страног језика на даљину, како би се добила потпуна слика о овом концепту учења и наставе у домаћем образовном контексту. На основу изнетих резултата предложене су смернице за унапређење постојеће праксе.

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

У свом истраживању мр Мирина Ђукић Мирзајанц дошла је до бројних закључака у вези са особеностима учења и наставе страних језика на даљину. Овде ће се навести неки од важнијих закључака који се односе на примену модела учења на даљину у настави немачког језика као страног на Факултету за туристички и хотелијерски менаџмент и Пословном факултету Универзитета Сингидунум у Београду.

Трагајући за одговорима на питања да ли и у којој мери учење на даљину остварује боље ефекте у поређењу са традиционалном наставом, тестирани су и анкетирани студенти студија на даљину (експериментална група) и студенти традиционалних студија (контролна група) који су на поменутиим факултетима две године редовно посећивали Мудл платформу, односно присуствовали традиционалној настави. Тестирање студената вршено је на крају летњег семестра 2014. године. Добијени резултати статистички су обрађени. На основу приказаних резултата изведени су следећи закључци:

- Студенти који уче немачки језик на даљину (група **А**) и студенти који уче на традиционалан начин у учионици (група **Б**) могу се сматрати статистички једнаким према нивоу језичке комуникативне компетенције, тачније према почетном нивоу владања вештином разумевања писаног текста, писаног изражавања и усменог изражавања. Ове две групе студената постигле су различите резултате само при тестирању вештине разумевања говора и при том су студенти традиционалних студија постигли боље резултате. Ови резултати нису потврдили постављену хипотезу да студенти студија на даљину постижу значајно боље резултате на тесту за проверу постигнућа за ниво А1 у односу на студенте традиционалних студија. На постизање таквог резултата утицали су следећи фактори: недовољно залагање и труд студената студија на даљину, лоша организација времена, недостатак самодисциплине, недовољно развијене метакогнитивне способности, задовољавање нижим нивоом знања, недостатак директне усмене комуникације са наставником, недовољно искуство наставника у креирању електронских наставних садржаја.
- Према задовољству које су исказали квалитетом наставе, групе **А** и **Б** могу се

сматрати статистички једнаким. Ипак, студенти студија на даљину нешто су задовољнији квалитетом наставе, што је у складу са постављеном хипотезом, мада разлика није довољно велика да се хипотеза може прихватити.

- У погледу ставова који се односе на занимљивост наставних садржаја, утврђено је да између групе **А** и **Б** постоји статистичка значајност и при том су за студенте традиционалних студија наставни садржаји занимљивији, што није у складу са постављеном хипотезом. Очекивало се да ће мултимедијални задаци и вежбања традиционалног типа, као и аутентични и дидактизовани видео материјали значајно утицати на мишљење студената студија на даљину, поготово ако се има у виду да су студенти традиционалних студија радили само са уџбеником, визуелним средствима (сликама) и аудио материјалима на CD-у. Овај резултат налаже детаљније испитивање ставова студената који уче на даљину о појединачним наставним активностима на Мудл платформи.
- У погледу применљивости наставних садржаја, групе **А** и **Б** могу се сматрати статистички различитим, што јесте у складу са постављеном хипотезом. Студенти студија на даљину у већој мери доживљавају наставних садржаја применљивим него студенти традиционалних студија. У могуће разлоге убрајају се: истицање информационе и комуникационе вредности лекције на српском језику писаним путем; приказивање језика у контексту кроз разноврсне дидактизоване и аутентичне видео садржаје на интернету; ступање у контакт са изворним говорницима.
- Студенти студија на даљину и студенти традиционалних студија могу се сматрати статистички једнаким по времену проведеном у учењу немачког језика, што није у складу са постављеном хипотезом, јер се очекивало да ће они који студирају на даљину издвајати значајно више времена за учење. Више разлога је утицало на овај резултат, а у најважније спадају: пословне/породичне обавезе, недостатак самодисциплине и обавезе према другим стручним предметима.
- Групе **А** и **Б** могу се сматрати статистички једнаким према начину промене мотивације током студија. Добијени резултат је оповргао постављену хипотезу да су студенти који студирају на даљину значајно повећали мотивацију у односу на студенте традиционалних студија. Ипак, податак да је више од трећине студената студија на даљину успело да повећа мотивацију можемо сматрати позитивним, имајући у виду да ова група није имала прилику да са наставником усмено

комуницира на немачком језику.

Гледано у целини, примењени модел у истраживању показао је да настава немачког језика на даљину постиже готово исте резултате као и традиционална настава. Постигнућа студената у оба облика наставе не разликују се значајно. Ова охрабрујућа чињеница важна је не само за факултете који планирају увођење предмета Страни језик у своје студијске програме на даљину, него и за наставнике који желе да користе савремене технологије у настави Л2.

Једна од мана примењеног модела јесте да није у потпуности одговорио захтевима флексибилног курикулума, који се превасходно заснива на интеракцији и дискусији у виртуелном простору. С једне стране, већина студената није показала спремност да међусобно дели искуства и учествује у групним језичким активностима на платформи. С друге стране, наставници због великог броја наставних и ваннаставних обавеза нису могли да организују синхроне сусрете са студентима у оној мери у којој је то планирано на почетку истраживања.

Имајући у виду да Министарство просвете, науке и технолошког развоја Србије намерава да уведе учење на даљину у основном и средњем образовању, ауторка констатује да је потребно дефинисати јасне стандарде у погледу: (1) организовања наставе на даљину и израде електронских садржаја; (2) компетенција наставника Л2 који ће овај вид наставе применити у свом раду; (3) компетенција ученика који су се определили да уче на даљину.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА НАПОМЕНА:

Кандидаткиња је у свом докторском раду обрадила значајну тему која до сада није била истраживана у области глотодидактике у српској академској средини. Резултате истраживања ауторка је приказала аргументовано и јасно. Стога се надамо да ће ово истраживање дати свој допринос обимним истраживањима у области примене рачунара у настави страних језика на националном, регионалном и интернационалном плану ради даљег расветљавања примене учења страних језика на даљину на свим образовним нивоима.

X ПРЕДЛОГ:

С обзиром на то да је мр Марина Ђукић Мирзајанц спровела темељно, опсежно и иновативно истраживање, чији резултати представљају значајан допринос контрастивном проучавању традиционалне и виртуелне наставе немачког језика као страног у домаћем образовном контексту, предлажемо Већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да рад под

насловом *Модел учења на даљину у настави немачког језика као страног* прихвати као докторску дисертацију и кандидаткињу позове на одбрану.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1. _____

др Оливера Дурбаба, ванредна професорка

2. _____

др Јелена Филиповић, редовна професорка

3. _____

др Катарина Кржељ, доцент